

Průřezové téma: **Péče o sebe a druhé**

Očekávaný výsledek učení: PTP-000-000-ZV5-001

Podílí se na utváření vzdělávacího prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Popis úrovně: Na cestě

- Prostřednictvím konkrétních projevů v komunikaci a chování si zkouší uplatňování respektujícího přístupu k různorodým vzdělávacím potřebám.
- Získává zkušenosti, jak může svou aktivitou podpořit dosahování vzdělávacích cílů u sebe a svých spolužáků.
- Zkouší si poskytování podpory druhým v situacích, kdy potřebují pomoc při řešení konkrétních problémů

Poznáváme speciální vzdělávací potřeby

Aktivita žákům pomáhá porozumět potřebám jejich spolužáků se speciálními vzdělávacími potřebami a také funkci poskytovaných podpůrných opatření ve vzdělávání těchto žáků. Pomáhá žákům pochopit, že podpůrná opatření nejsou nadřazováním nebo nezaslouženým zvýhodňováním ale nezbytnou podporou ve vzdělávání. Aktivita pomáhá předcházet vylučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami z kolektivu. Aktivita je vhodná pro žáky ve věku 8 až 10 let.

Zadání pro žáky

1. *Učitel napíše na tabuli větu obsahující 6 slov, alespoň dvě z nich by měly obsahovat nejméně 6 písmen. Alternativou je vytisknout větu pro jednotlivé žáky či dvojice žáků.*
2. *Žáci jsou vyzváni, aby opsali větu do sešitu opačnou rukou, než běžně píší.*
3. *Po dokončení psaní si žáci sednou do kruhu a položí si sešity před sebe. Je jim ponecháno několik minut k vzájemné neřízené reflexi.*
4. *Následně jim učitel/ka položí otázky (učitel/ka může vyzvat konkrétního žáka k zodpovězení konkrétní otázky nebo otázky pokládat náhodně)*

Jak ses cítil/a při psaní?

Na co jsi myslel/a při psaní?

Jaký jsi měl/a pocit v ruce oproti běžnému psaní?

Umiš si představit, že bys takto psal/a celou dobu?

Následující otázka je určena všem, učitel/ka všechny odpovědi zapíše na tabuli či velký arch papíru.

Kdybyste takto museli psát celou dobu, co si myslíte, že by vám pomohlo?

5. *Po zapsání všech odpovědí učitel/ka představí klíčové informace o dysgrafii (Pracovní list č. 1 vytištěný oboustranně). Pracovní list může být dán žákům do dvojic, po jeho přečtení každá z dvojic představí vlastními slovy jeden fakt o dysgrafii.*

6. Nakonec učitel/ka s pomocí pracovního listu č. 2 prezentuje efektivní formy podpory určené dětem s dysgrafií a žáci porovnávají své odpovědi na otázku týkající se navrhované podpory s odbornými doporučeními. Je-li ve třídě přítomen žák s dysgrafií může sdílet, pokud chce, co konkrétně jemu pomáhá překonávat obtíže s psaním.
7. Za domácí úkol se mohou žáci zeptat svých rodičů, zda znají Agathu Christie nebo vyhledat další slavné osobnosti, které měly nebo mají dysgrafii.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK osobnostní a sociální Empatie a porozumění druhým KOS-EMP-000-ZV5-001	<i>Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně</i>	- podporuji sdělování citů a pocitů ve třídě - podporuji aktivity a diskusi o strategiích vzájemné podpory žáků (hry, výměna rolí, karty, vizuální materiály, myšlenkové mapy, nástěnky, pantomima, různé scénáře apod.) - oceňuji empatické chování - při diskusích poukazuji na možnost vidět danou situaci z různého pohledu - vytvářím aktivity, úkoly, projekty, ve kterých poskytuji žákovi možnost, aby se rozhodoval sám a pak nesl zodpovědnost za vlastní rozhodnutí - vytvářím skupinové aktivity a projekty, ve kterých se žáci učí spolupracovat a projevovat navzájem respekt
KK komunikační Aktivní naslouchání KKK-AKN-000-ZV5-001	<i>Během mluvené interakce respektuje základní potřeby komunikačního partnera</i>	- zařazuji do výuky prvky dramatické výchovy a role-play, při kterých se žáci musí vcítit do zadaných rolí a reagovat na situace podle postav, které hrají - nechávám žáky reagovat na prožité komunikační situace a s nimi spojené úspěchy a neúspěchy; nechávám je vcítit se do spolužáků, identifikovat komunikační fauly apod.
KK k učení Umění se učit KKU-USU-000-ZV5-001	<i>Monitoruje své procesy učení</i>	- zamýšlím se se žáky nad tím, co jim pomáhá k učení a rozvoji (prostor, čas, pomůcky, forma práce, styly učení aj.) - vedu žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení (s prvky konkurence a soutěživosti při výuce nakládám tak, aby nebyla narušena spolupráce a vzájemná podpora ve třídě)

Metodický komentář pro učitele

Pracovní list č. 1 – k vytištění oboustranně

Co je dysgrafie

Dysgrafie způsobuje **problémy při psaní**.

Pro lidi s dysgrafií je psaní stejně **obtížné, jako kdyby psali opačnou rukou**, někdy i obtížnější.

Pro některé lidi s dysgrafií je **náročné správně držet pero nebo tužku**.

To, co **napišou je těžké přečíst**, protože písmena nemají správný tvar a také tam může být hodně chyb.

To, co jsou schopni napsat, neodpovídá jejich skutečným znalostem, **vědí toho mnohem víc, než dokážou napsat**. Někdy z toho bývají smutní nebo naštvaní, protože je to mrzí.

Lidé s dysgrafií **jsou stejně chytří** jako jejich spolužáci nebo kolegové v práci.

Člověk s dysgrafií

- Má problém s napodobováním tvarů písmen, i když se snaží.
- Má problém udržet písmo na lince.
- Pomalu opisuje nebo obkresluje.
- Může mít problém se psaním zleva doprava.
- Když píše, může vynechávat nebo přidávat písmena.
- Při psaní někdy spojuje slova dohromady
- Obvykle mu dělá problém i kreslení, stříhání nůžkami, navlékání korálků a další činnosti, ve kterých potřebujeme šikovné ruce
- Hodně škrtá a gumuje
- V jedné větě střídá tiskací a psací písmo.
- Má problém přečíst, co sám napsal
- Někdy drží tužku nebo pero zvláštním způsobem
- Jeho ruka se psaním rychle unaví a někdy i bolí
- Nerad píše a kreslí rukou

Otoč list ➡

Zdroj: Popperfoto Getty Images

Mít dysgrafii neznamená, že člověk nemůže vyjádřit své myšlenky nebo vymýšlet příběhy, které budou číst miliony lidí po celém světě. Agatha Christie, celosvětově známá spisovatelka detektivek, měla dysgrafii.

Pracovní list č. 2

Co lidem s dysgrafií pomáhá

Dysgrafii nejde jednoduše odstranit. Jsou ale podpůrná opatření, která žákům s dysgrafií ve škole pomáhají.

- Uvolňovací cvičení před psaním (mávání rukama, kroužení v lokti a zápěstí, třepání rukama, tření rukama o sebe).
- Ponechání tolik času na psaní, kolik je potřeba.
- Pravidelné krátké přestávky v průběhu psaní
- Zkrácení diktátu nebo úkolu k přepisování
- Předem vytištěné poznámky, aby nebylo třeba všechny důležité informace zapisovat

• Notebook nebo tablet ke psaní slohových prací nebo poznámek – Agatha Christie používala přístroj, který se jmenoval psací stroj
• Nahrávání toho, co učitel říká na mobil
• Gumovací pero
• Sešity se širokými a pomocnými linkami
• Nástavce na tužky nebo pera pro lepší držení
• Ústní zkoušení místo písemného
• Při hodnocení psaného úkolu (test, sloh, diktát) by učitel neměl dysgrafické chyby počítat jako chyby

Jiná opatření (návrhy od ostatních nebo vlastní návrhy)

.....

.....

.....

.....

.....

Pracovní listy možné doplnit ukázkou dysgrafického písma nebo psacího stroje. Žáci mohou porovnat obtížnost psaní na psacím stroji a na počítači/tabletu.

Popis ověřování

Aktivita u žáků podporuje porozumění speciálním vzdělávacím potřebám a akceptaci různosti ve společnosti. Staví žáky do „expertní“ role, protože na základě vlastní zkušenosti navrhnou, co by jim v situaci jedince se speciálními vzdělávacími potřebami pomohlo, své návrhy porovnávají s odbornými doporučeními.

Skrze vlastním reflektovaný prožitek je u žáků podporována identifikace s osobami s SVP a díky tomu podporuje empatii.

Otázky pro závěrečnou reflexi

Co vás na tom, co jste se o dysgrafii dozvěděli, zaujalo?

K čemu slouží podpůrná opatření? *Důležité je žáky otázkami přivést k tomu, že se nejedná o nezaslouženou výhodu ale o nezbytnou podporu ve vzdělávání.*

Co byste řekli spolužákovi, kdyby se mu někdo posmíval, že má dysgrafii?

Zdroje

Ukázka dysgrafického písma je např. zde - [- Dysgrafie - Didaktika českého jazyka pro 1. stupeň ZŠ](#)